

پی آمدهای تهاجم نظامی ترکیه به شمال سوریه

احمت توناک و ویجی پراشاد

دونالد ترامپ رئیس‌جمهور امریکا یکشنبه ششم اکتبر به رجب طیب اردوغان رئیس‌جمهور ترکیه گفت که نیروهای نظامی امریکا در سوریه از «نیروهای دموکراتیک سوریه» که محدودی مجزایی در امتداد بخشی از مرز ترکیه ایجاد کرده‌اند دفاع نخواهد کرد. نیروهای دموکراتیک سوریه عمدتاً متشکل از جناح‌های کردی است که نیرویی مسلح برای دفاع از محدودی کردی در شمال سوریه ایجاد کرده‌اند. وقتی ایالات متحده شروع به حمله به نیروهای دولت اسلامی (داعش) کرد، نیروهای دموکراتیک سوریه نیروی زمینی بود که با حمایت بمب‌افکن‌های امریکایی با داعش می‌جنگید. اکنون ایالات متحده تصمیم گرفته که به نیروهای دموکراتیک سوریه خیانت کند.

ترکیه پیش‌تر تهدید کرده بود که به نیروهای دموکراتیک سوریه و سایر گروه‌های کرد درون سوریه در شرق رودخانه‌ی فرات حمله خواهد کرد. در سال‌های ۲۰۱۴ و ۲۰۱۵ ترکیه نشانه‌هایی از حمله‌ی نظامی به سوریه را نشان داد. در اوت ۲۰۱۶، ارتش ترکیه از مرز پوشش هوایی امریکا عبور کرد. آن زمان اردوغان گفت که ترکیه هم به داعش و هم به گروه شبه‌نظامی کرد، یگان‌های مدافع خلق (ی.پ.ژ) حمله خواهد کرد. این عملیات که عمدتاً حول شهر سوری جرابلس در مرز سوریه و ترکیه انجام شد به عملیات سپر فرات معروف شد. مداخله‌ی ۲۰۱۶ روزنه‌ای برای دو مداخله‌ی بعدی در عدلیب شمالی (۲۰۱۷) وعفرین (۲۰۱۸) گشود که این آخری نامی اورولی داشت: عملیات شاخه‌ی زیتون. این عملیات هدف‌هایی را مورد تهاجم نظامی قرار داد و جنگ تمام‌عیار با نیروهای دموکراتیک سوری و دیگر نیروهای سوری به شمار نمی‌رفت.

اکنون دولت اردغان در تدارک ورود به سوریه برای انجام عملیات نظامی عمده علیه نیروهای دموکراتیک سوری است. نیروهای ایالات متحده تاکنون پست‌های مراقبت تل ابیض و رأس العین را که هر دو مکانی‌های کلیدی هستند که ایالات متحده بر نیروهای نظامی ترک نظارت می‌کرد و در برابر حملات آن‌ها سپری در دفاع از نیروهای

دموکراتیک سوریه فراهم کرده بود، ترک کرده است. این سنگر اکنون برداشته شده است. نیروهای امریکای در منطقه هستند اما نشانه‌هایی هست که آنان از مناطق اصلی نیروهای دموکراتیک سوری کنار خواهند رفت.

اکنون نیروهای دموکراتیک سوریه در برابر حمله‌ی کامل ارتش ترکیه آسیب‌پذیرند. رهبران سیاسی این نیروها می‌گویند که آنان «به هر قیمتی» از سرزمین خود - موسوم به روژاوا - دفاع خواهند کرد. طی سال گذشته الهام احمد، یکی از دو رهبر شورای دموکراتیک سوری، هشدار داده که ترکیه درصدد ورود به منطقه‌ی امن (یا آنچه امریکا «سازوکار امنیتی» نامیده) است. وی پیش از اعلام اخیر گفت که ترکیه روژاوا را اشغال خواهد کرد، به شدت به نیروهای دموکراتیک سوری حمله می‌کند و سه میلیون پناهنده‌ی سوری را که اکنون در ترکیه‌اند، آن‌جا اسکان مجدد می‌دهد. این پناهندگان اهل منطقه‌ی شرق رود فرات نیستند. نه تنها دولت ترکیه روژاوا را ویران خواهد کرد بلکه با وارد کردن تعداد عظیمی از سوری‌های غیرکرد به این منطقه به پاکسازی قومی دست می‌زند. لازم به یادآوری است که جمعیت کردهای سوریه حدود دو میلیون نفر است. احمد نگرانی خودش را از این کوشش برای قوم‌کشی کردهای سوری روژاوا بیان کرده است.

معنای تهاجم نظامی ترکیه برای منطقه چه خواهد بود؟

۱. ترکیه محدوده‌ی روژاوا را ویران خواهد کرد. به‌رغم محدودیت‌های بزرگ آن، دولت روژاوا اشکال گوناگونی از دموکراسی، شامل دموکراسی اقتصادی و فرهنگی را تجربه کرده است.

۲. ترکیه انسجام اجتماعی جهان فرهنگی شرق رودخانه‌ی فرات را از بین خواهد برد. انتقال سه میلیون سوری - که عمدتاً از بخش غربی سوریه هستند - ماهیت این منطقه را که سرزمین مادری کرده‌های سوری است دگرگون خواهد کرد. در درازمدت، این جابه‌جایی جمعیت جامعه‌ی کردی سوریه را نابود خواهد کرد. علاوه بر آن، اگر ترکیه به چنین کاری مبادرت کند نقض ماده‌ی ۴۹ منشور چهارم ژنو (۱۹۴۹) خواهد بود.

۳. این حمله می‌تواند نیروهای نظامی سوریه را برای دفاع از مرزها به منطقه بیاورد. در مجلس ایران، محمدجواد ظریف، وزیر خارجه، گفته که ترکیه باید به مرزهای سوریه احترام بگذارد و ترکیه باید اجازه دهد نیروهای نظامی سوریه در مرز حضور داشته باشند. اگر ارتش سوریه به سمت مرز حرکت کند، امکان برخورد نظامی سوریه و ترکیه پدید خواهد آمد که به تنش‌هایی بین نیروهای مسلح ایران، سوریه و ایالات متحده خواهد انجامید.

۴. از سال ۲۰۱۷، ایران، روسیه، سوریه و ترکیه بخشی از گروه آستانه بودند که هدفش یافتن راهی برای پایان تدریجی جنگ خونین در سوریه بود. مداخله‌ی نظامی ترکیه در سوریه احتمال تجدید جنگ در سوریه را افزایش خواهد داد. در این صورت گروه‌های نیابتی ترکیه که بخشی از مهاجمان به دولت سوریه بودند تقویت خواهند شد که بار دیگر به تلاش برای سرنگونی دولت دمشق دست بزنند.

۵. اگر نیروهای ایرانی و امریکایی در سوریه برخورد نظامی داشته باشند، آیا دلیل دیگری برای امریکا ایجاد می‌کند که جنگی تمام‌عیارتر علیه ایران، شامل بمباران خود ایران، را آغاز بکند؟

۶. این وضعیت دولت اردوغان را که بسیار تضعیف شده تقویت خواهد کرد.

لازم است در مورد این تحولات هشدار داد. سازمان ملل از وضعیت ارزیابی درستی کرده است. پانوس مومتزیس هماهنگ‌کننده‌ی امور انسان‌دوستانه‌ی سازمان ملل در سوریه گفت «نمی‌دانم در منطقه چه رخ خواهد داد... ما برای بدترین وضعیت باید آماده شویم.» این وضعیتی است که ما هم باید برای آن آماده باشیم.

پیوند با منبع اصلی:

[What to expect from Turkey's coming invasion of Syria](#)